

„ELŐRE“

Szerkeszti: Haraszty Lajos.

Katót kiátkozta, — Micit megsíratta.

I.

Akkor még jól folyt a sorsuk az öreg Földeséknek, bár János akkor is csak kovács legény volt a gyárban, de bírta még a munkát, hát megfizették. Elég modosan is éltek a tisztas kis lakásban, a külváros Malom-utcáján. Tellett nekik még ruhára is, jó ruhára, csinos ruhára. Kivált pedig Katót becézték, a nagylányt, annak kalapot, meg batiszt ruhát vettek az öcsesei, hisz azok is kerestek már hetenkint egy pár forintot

Már csak a Mici járt mezítláb nyáron, hiszen ő még csak az első iskolát járta. De bezzeg Kató úgy kiöltözött, mint — egy leány sem a Malom-utcában. Hanem azért, mikor hazafelé jött a nagy, palotás utcákból, mindig egy-egy nagy könycesepp ragyogott a szemében, mert el-elszorította valami a szívét, mikor látta azokat a szép, nagy szőke asszonyokat illatos selyemben, rengő hintókon, meg az aszfalton suhanva, vígan csevegő társaságban. Ilyenkor végig-végig nézett magán és olyan undorítónak érezte az ő ruhájának a dobos, penészes szagát. Ha felnézett az ablakokra, ahonnan jól eső, meleg, illatos levegő áramlott reá és látta a szobák bársonyos bútorait, akkor meg épen kifutott egy-egy köny a szeméből.

Ilyenkor aztán otthon megállt a tükör előtt és idétlennek, formátlannak találta az ő kedves batiszt ruháját, s igazgatta, babrálgatta, míg sírva nem fakadt . . .

Ennek a sok keserves évődésnek aztán az lett a vége, hogy egyszer Kató mosolyogva jött haza és megsúgta az anyjának: lesz már illatos selyem ruha...

Hanem aztán sírva ment el... örökre . . . János elkergette . . . kiátkozta . . . Az anyja meg megsíratta.

II.

Kató azóta járt selyem ruhában, rengő hintón a palotás utcákon, de a Malom-utcába nem járt soha.

Nagy asszonyosság lett, akit mindenki ismer, sokan szeretnek, de senki se tisztel . . . Ha találkozott a Micivel, adott

neki egy ezüst forintost, megcsókolta, de mindjárt sírva fakadt és otthagya. — ment . . . ment a maga útján . . .

János megöregedett, a felesége meghalt, Mici meg felserdült, de bezzeg neki nem telt kalapra, ruhára, mint a Katónak hajdanában, de azért olyan szép volt, talán még szebb, mint a Kató.

III.

Az utolsó tél nagy nyomorúságot hozott az öreg Földesre, meg a jó lányára: a szép Micire. Jánost elbocsátották a gyárból és az öreg nem kapott munkát, hiszen az ilyen erejefogyott embernek nem sok becsülete van már. Bizony most már nyomorogtak és abból éltek, amit a Mici keresett a varrásával. Ez bizony kevés volt, de azért csak éltek.

Egy este aztán sírva találta János a Micit, fájt az öregnek, mert sejtette, hogy miért sír a leány, de bizonyosat akart tudni és faggatni kezdte. A lány aztán előállott:

— Hát itt volt a Kató.

— Ki hívta ide? . . . Ki engedte meg, hogy ide jöjjön!?

— Azt mondta, hogy hallotta, hogy rossz sor van rajtunk, hát eljött, hogy segítsen, . . . de mert neki is lejárt már, hát csak tanácsot adhat . . .

— Óh! óh, még ő akar tanácsot adni?!

— Annyi sok mindent beszélt oszt, — de nem tudom én azt elmondani . . .

— Tudom . . . tudom, — sohajtott az öreg és szinte köny facsarodott a szeméből.

— Azt mondta, hogy én rossz vagyok, mert elnézem, hogy az öreg apámnak nincs mit enni és magának sincs egy jó ruhám, pedig fiatal vagyok, egészséges, szép vagyok, osztán meg, — itt zokogásba fült a lány szava. — Nem tudom én . . . csak azt mondta, hogy eljön majd szombaton.

— Megint? — riadt fel az öreg és oda vont a keblére a lányt és sírva kérte: — Ne hallgass rá, ne ereszd magadhoz!

— De ám egy szép ruhát ígért, — mondta erre Mici a könyek között mosolyogva.

Oh ezt a mosolygást megértette az öreg: ez a sóvárgó mosolygás már azt mondta: nincs már jó lányod öreg, az a másik már elesabitotta, megejtette ezt is, az egy ruhát ígért, ez pedig vágyik, sóvárog utána: itt már hiába kérsz, könyörögsz, tiltasz, vagy átkozódsz. Egy melegség van, ha megveszed neki a ruhát magad.

Az öreg ránézett a lányra és azt mondta, hogy szombaton ő is kikapja a segély-pénzt, abból oszt vegyenek egy ruhát, de ne hallgasson Katóra.

Mici tapsolt, ujjongott . . . lesz ruhája . . .

IV.

Eljött a szombat este. Az öreg elment a segélypénzért. Mici magában maradt, de nem sokáig, mert jött Kató.

Kató aztán beszélt, hogy szédült belé a Mici feje, utoljára aztán ilyenfélét beszélt :

— Ne okoskodjál, — lesz megint pénzünk, lesz mindenünk, meg az öregot megmentjük, érted. No vedd fel csak ezt a ruhát, jól fog ez neked állani . . .

Eközben a batyut kibontogatta.

— Ez meg egy bajadér kosztüm, ebben elmegyünk holnap az álarcos bálba . . . no jó lesz . . . próbáld csak fel . . .

Mici kábultan engedelmeskedett . . .

Az öreg éppen erre érkezett a ház elé. Feltűnt neki a nagy világosság, ami az ő ablakából szűrődött az átcára, oda ment hát az ablakhoz és szinte odagyökerezett a lába, mikor meglátta a felcsavart lámpával a tükör előtt a két lányt, a Micit a bajadér-kosztümben, arcából kikelten, remegve Kató előtt.

Az öreg felemelte kezét, hogy meg rázza az ablakot, de erőtlenül hanyatlott az vissza, beakart menni, hogy elgázolja őket, de nem birt mozdúlni. Nyomorult gyengének érezte magát. Hiszen mit tehet ő aki még kenyeret se tud adni a lányának, van-e joga neki bántani őket.

Hiszen úgyse hallgatnának ő rá, az ő becsületes szavára, hisz ott van Kató, ő az erősebb, tud neki selyem ruhát adni; akkor mit beszéljen ő, mit mondjon ő? Végig pergett a köny a barázdás arcon; sírt, sírt az öreg, míg odabenn kacagtak.

Aztán elvánszorgott az első csapszékgig, ott aztán kivette a pénzt, 3 tallért:

— Ezért bort! Ma bort iszom, nem pálinkát . . .

És a könnye végigpergett az arcán

Dutka Ákos

Hogy zúg az erdő . . .

Hogy zúg az erdő, hogy susog
A fája mindenik,
Zúg szüntelen, de e zugásra,
Ó, ki figyelne itt?

Ki bánja azt, ha zúg az erdő,
Ki törődnek vele,
Susogjon bár száz szózatot
Minden kis levele?

Én is hiába dalolok,
Régen, mióta már,
O, fájdalom, de hallgatóra
Dalom egy sem talál.

Csak szól a dal mióta már,
Csak szól szünetlenül,
Majd vígan, majd keservesen
Meghallgatás nekül.

S csak úgy ne járjak mint az erdő,
Melynek susogó levele
Az ősz végén szomoruan mind
Hull egyre lefele.

Hegedűs Nándor.

Elkísérem . . . Adler Sándor.

— Jó napot! Így üdvözölt, pedig tudom mennyire kívánja nekem a jó napot. Nem kapott tőlem kölcsön az este tíz forintot és jó napot kíván . . . hogy hazudik a jámbor! Talán én őszintén feleltem? Dehogy! — Azt mondtam, hogy »Van szerencsém« . . . Habaha . . . van szerencsém. Én szerencsémnek tartom, ha találkozom azzal a potyafráterrel! . . . Akár soha se lássam! — Külömben ne feszítsünk olyan nagyon, mert hiszen mindnyájan hazudunk. Oszinteség csak a mesében meg a szeretetben . . . no igen, a szeretetben van. Guszti szeretet, Béla is szeretet, milyen jó barátok — ha én fizetem a pezsgőt. A Mici, no hát ő is szeretet, de legalább megmondja, hogy úgy a hónap elején Aladárt is szereti. Ezen ugyan kár boszankodni, hiszen így van ez mindenütt . . . A szőke Csengeriné szereti a leányát; alig várja, hogy valakinek a nyakába varhassa, eddig is mennyibe került az a sok ruha, meg más minden. Ha férjhez megy, ott az ura, majd eltartja az . . . és Csengeriné megint többet adhatna magára, megvehetné azt a kis brilliáns függőt, amelyik a Fő-utcán Fehérnél van kitéve . . . A Marie kisasszony is szereti a mamát. Szereti, mert ha azt nem mondja: »Mama, hiszen te minden nap fiatalabb vagy . . .« hát a jogászbábra nem kap új belépőt! Nem lesz elegáns és elszalasztja Tarnai Bélát, pedig az jó

partie, márciusban törvényszéki bíró lesz. Vajjon szereti-e Tarnai Bélát? Hogy is lehet ilyesmit kérdezni? Majd megmutatja ő milyen szalont fog majd berendezni! . . . No lám, hogy szeretik egymást az emberek! –

Igy monologizált volna Szepesi Géza; de mivel az emberek csak a színdarabokban, meg a regényekben monologizálnak, hát ő is mindezt csak elgondolta. Az ember hiú, csak akkor beszél, ha van publikum, már pedig abban a fasorban, amely a városból a zsidótemető felé vezet, Szepesi Géza egy teremtetett lelket sem látott.

Őt sem a regényes hajlam vezette ide. Nem érzett magában semmi poezist, hanem azt érezte, hogy nincs ő benne semmi sem, üres a lelke. Csodálkozott azon, hogy némely ember hatvan évig is él, holott ő huszonhat éves, és olyan nehezen tölti el a napot, alig tudja hova legyen fásult unalmában.

És ez mind onnan van, hogy az éjjeli nagy dorbézolás után, elkezdett – gondolkodni.

Eh, nem gondolkozik, nem érdemes. Hiszen ő úgysem tudja átalakítani a világot,

Levág egy hajlós fűzfavesszőt, és csapkodja vele az útfélen a csalánt.

Szórakozottan nézett annak az igénytelen feketeruhás leánynak arcára, aki kezében egy barna imakönyvvel sietve haladt el mellette.

– Egy kis zsidóleány, – gondolta magában, – bizonyára egy óráig állott a tükör előtt, mielőtt az utcára indult.

De azért hosszasan utána nézett.

Öntudatlanul ment lassan tovább, míg egyszerre a temető kapujához ért. Bement a kapun, és semmitmondó nem-törődőmséggel nézte az elől álló díszes sírköveket.

Amint másik oldalra néz – egyszerre csak felrebben.

Háttal felé áll az a fekete ruhás leány és csendesen zokog. Nincs sírkő, amire borúlhasson, csak egy alacsony fejfa, az előtt áll, és sír . . . lassan . . . keservesen . . . Azután lehajlik, leteszi imakönyvét a földre, és odaadással simítja le köröskörül a sír földjét. Azután ismét zokog, és keservesen sírva mondja lassan: Anyám . . . édes anyám . . .

Felveszi a földről az imakönyvet, és elolvass belőle egy olyan imádságot, amelyet nem ért, de érez.

Haza készül. Felpillant az égre, és ijedten veszi észre, hogy már egész sötét van. Hirtelen körülnéz, és megnyugodva látja, hogy nincs egyedül a

temetőben, ott távolabb áll egy komoly-arcú fiatal ember.

Szepesi Géza mikor látta, hogy az a gyászruhás leány már a kapunál van, utána sietett:

— Elkísérem, ha megengedi . . . Sötét van.

— Köszönöm . . . igazán, egy kicsit féltem . . .

Csendesen beszélgetve haladtak a fason. A leány elmondta, hogy hetenként elszokott menni anyja sírjához, meg hogy még két testvére van. Hogy ő a képezde utolsó osztályába jár.

Szepesi Géza pedig csodálatos jól érezte magát. A leányka egyszerű szavaira szinte az életet érezte magába visszatérni.

Amikor elváltak, Szepesi olyan szokatlanul meleg hangon kérdezte, hogy »milyen napokon megy a temetőbe?« hogy alig ősmert önmagára.

* * *

Nagyon megszerették egymást. Az emberek pedig azt mondták, hogy az a kis zsidóleány csak földbirtokosné akart lenni.

Egyedül.

*Oh mily kietlen az én ifjuságom,
Mint a tavasz virág s napfény nélkül . . .
Kiket szerettem e hitvány világon,
Aikben hittem, bíztam — hűtlenül
Elhagytak mind . . . Mindenki elhagyott;
Te, ő, ti — mind. Csak egyedül vagyok . . .*

*Nem süt reám a nap ragyogó fénye,
Körülöttem nem nyílik a virág;
Minden kihál e hideg szürkeségbe:
— Ez nem tavasz, ah ez nem ifjuság! —
Hát nincs leány, nincs ember, nincs barát,
Ha nem szeret, kissé megértne hát? —*

*Olyan vagyok, mint fa a sivatagban,
Amely körül kopár homok s a por,
S eped sivár forróságtól tikkadtan.
Mint egy magános, árca meteor,
Amely a nagy világűrben kereng,
Egyedül bolygva át a végtelent*

*Olyan vagyok, mint árca kis pacsírtá,
Mely egyedül él a mezők felett,
S ha imáját elénekelte, sírtá,
Emésztő bánatában eleped.
Nem érté, — nem volt párja sohasem,
Még kimúlása is ily zord leszen . . .*

— *Nem bánom, hát csak hagyjatok magamra!*
... *Mi kedves volt, mi örömet adott —*
Mind elveszett . . . Érző szívű hű bizalma
Ugysem nyílik nekem. — Eh, hagyjatok! —
Semmint itt éjlek megértetlenül,
Inkább tengődjem, bolygva . . . egyedül . . .

Haraszty Lajos

Bajszos Kata.

Mortimer.

Tréfás elbeszélő költemény.

(1)

Első ének.

Nem férfiat énekelek,
Ne ijedj meg Tasso!
Nem énekelek énnekem a
Hőséposzi basso.
Egy nőszemélyt dalol ajkam,
Istenek kegyeltjét,
Akiben az emberek a
Földet megkedveljék.

Kedveltje volt az egeknek
Kata leányasszony;
Adtak néki mindent, ami
Szívre, szemre hasson.
Szemet néki — nem is egyet,
Párosával mértek,
S úgy ragyog az egyik, mint a
Másik, — elhígyjétek!
Az orcája? Oly piros volt,
Mint a leaset hó . . .
Vagy miket is beszélek itt?!
Mint a pipacs-bimbó.
És ajkai; oly édesek
S oly pirosra nyílvák . . .
Különösen hogyha előbb
Nyalakodott lekvárt. —
De még többet is adának
Nékie az egek;
Ilyen ajka, szeme, arca
Minden lánynak lehet.
De mit aztán adták néki,
Páratlan nemében,
Nem találni többet olyat
Az egész megyében:
Orra alá, szája fölé
Egy szép rózsakertet,
Mit bajúznak csúfolnak a
Szentségtelen nyelvek.
Tejfelszájú gyerek voltam,
Hogy először láttam,
S a magamé csupas� helyét
Dühvel tapogattam;
S kitörtöm a sors ellen: hogy
Igaztalan roppant!
Egyet halmoz minden jóval
S másnak szeme koppan.

Szóval mondom irigyeltem
 Kata csinos kincsét,
 Szerettem vón' úgy magamnak
 Lenyesni a díszét.
 S ámuljatok, Katának is
 Ez volt minden vágya;
 A bajusza levágva — volt
 Álma netovábbja!
 Mert nem tudta megbecsülni
 Az ég adományát . . .
 Mondták, menjen mutogatni
 Bajuszos orcáját.
 Mondták, hogy csak úgy fog húllni
 A sok pénz ölébe,
 Róla szól majd, csupán róla
 Hét ország beszéde.
 Mit bánta ő. Beszélhettek,
 Mondhatták felőle,
 Nem állott rá, hiányzott az
 Ambíció belőle!
 Nem epezték soha keblét
 A művészi vágyak . . .
 Mit dicsőség! Egy vőlegényt
 Kívánt ő magának
 Akadt volna akárhány is
 — De átkozott bajsza! —
 Ő miatta elsült minden
 Vőlegényi hajsza!
 Háztűznézni ha jött néha
 Egy ifjú, bajszatól
 Megfutott, mint eb a mezőn
 Az ökor szarvától.
 Képzeltetjük, mint szerette
 Kata legszebb kincsét,
 Szászor kívánta napjában,
 Hogy pokolra hintsék.
 Próbálkozott minden szerrel,
 Ép mint Szűcs György gazda;
 S annak nem nőt ki, neki meg
 Nem hullott ki bajsza.
 Szászor vette már az ollót,
 Hogy levágja véle,
 Százszor támadt kedve rá, hogy
 Szálanként kitépje;
 De a kezét csak megfogta
 János bátya mondván:
 — Ne bántsd fiam, még csunyább lesz
 Így ahogy van hagyján!
 Ujra kinő, tüskés lesz . . . Most
 Még elég szépen nő,
 Csak kár hogy nem férfinak szánt
 Téged a Teremtő!“

Így hánykódott Kata folyton
 Kétségek tengerén.
 Bajusz volt, de vőlegényre
 Fogyott minden remény.
 Egyetlen egy reménycsillag
 Fénylett még az égen;
 Szakalásról hozta a hír
 Nem is olyan régen;
 Élt ottan egy gazdaember,
 Csupasz Szűcs György bátya, —

Kinek habár régen benőtt
Már a feje lágya, —
Milyen csoda! — még sincs nyoma
Egy szál bajuszának! . . .
— Ez alakot szánta Kata
Férfjéül magának . . .

Második ének.

Emelkedik a nap . . .
Hát csak emelkedjék,
Emiatt nem rontom
A beszédem rendjét.
Sokkal fontosabb, hogy
Felkelt Szilaj Pista,
Félrecsapva fején
A katona sipka:
„Hej, a rézangyalát,
Hogy vagy bajszos Katám?
Gyere velem! nálunk
Elkelne ily leány.
Mert ily lány nem terem
Mindenik bokrába,
Csapj fel! hadd vigyelek
Szakálás falvára!”
„Ejnye“ — kiált Kata --
„Ejnye, Pista, ejnye,
Nagy szeget ütött most
Kelmed a fejembe.
Maga katonának
Megyen Szakálasra,
Ha jól tudom ottan
Lakik Szűcs György gazda.“
„S mi van véle?“ — szól a
Pista enyelegvén --
„Az a csupaszképű,
Bajusztalan legény?
Aki asszonyt nem kap,
Mert bajúsza nincsen,
Tán bajszod akarod
Néki adni kincsem?“
Kata leányasszony
Nem ügyelt a gúnyra,
De türelmetlen s a
Sok beszédet únja.
„Ne szószátyárkodjon
Annyit, Pista lelkem,
De ha megteszi, egy
Szívességre kérem . . .
Nékem uram nincsen,
Néki asszony kéne . . .
Pista lelkem, ha most
Beszédemen értne . . .
Tegye meg, most úgyis
Szakálasra mégyen . . .“
Nevetett a Pista
E zavart beszéden,
Hanem a szándokát
Megérté a lánynak,
S jókedvűen indult
Szakálás falvának . . .

(Folytatom.)

C S A R N O K.

Nikolaus Gogol.

Orosz elbeszélés.

A köpenyeg.

(5.)

Ford: H Lacy.

Megtagadhatnám magamtól, hogy erről a szabórol itt beszéljek. De mivel már úgy szokás, hogy mindegyik elbeszélésben bemutatott személyiséget jellemző sajátosságai mutatnak be, nekem is jól vagy rosszul le kell írnom Petrovitsot.

Ezelőtt, mikor még urának házában rab-szolgáskodott, egyszerűen Györgynek nevezték. Midőn felszabadult, úgy gondolta, hogy új névvel is el kell magát látnia; egyúttal elkezdett derekasan inni, kezdetben csak a nagy ünnepnapokon, de lassanként minden ünnepnapon, amely a naptárban keresztrel van megjelölve. Azt hitte, hogy az egyháztól megszentelt napoknak ilyen valóságos ünnepélyes megtörsével hű marad gyermekkorai szokásaihoz; és ha feleségével veszekedett, azt kiabálta neki, hogy világi teremtmény és hogy német. Erről az asszonyról nincs több mondanivalónk, mint az, hogy Petrovits neje volt és hogy a fején nem kendőt, hanem főkötőt viselt. Külömben nem volt szép, csak a katonák nézték meg mellette elmenve, azután megpödrötték a bajszukat és nevetve mentek tovább.

Akái Akákjevits tehát a szabó padlás-szobája felé vette útját. El is érte azt a feketé, piszkos, nedves lépcsőn, mely — mint általában mind, a szegényebb osztályoktól zsúfolt bérházaknál Pétervárott — szpiritusgőzöket árasztott, melyek az orra és szemre egyaránt ártalmasak.

Mialatt a címzetes tanácsos a sikamlós lépcsőfokokat megmászta, azt számítgatta, mennyit kérhet Petrovits köpenyének kijavításáért, és elhatározta, hogy egy rubelnél nem ad többet neki.

A kézműves ajtaja tárva állott, hogy a konyhából kitóduló füstgomolyok, hol Petrovits felesége e pillanatban ép halat sütött, utat találjanak. Akái, kinek szemét a füst elhomályosította, keresztül ment a konyhán, anélkül, hogy az asszony látta volna, és belépett a szobába, ahol a szabó nagy, durván összetakolt fa asztalon ült, lábait keresztbe vetve, mint egy török basa és, mint a legtöbb szabónál szokás, meztláb.

Hozzá közeledve, ami leghamarább felkeltette a figyelmet, az a hüvelyk körme volt; kissé ugyan megcsönkítva, de oly kemény és merev volt, mint a tekenősbéka páncéla. Nyaka körül több csomó cérna lógott, és

lábán egy szétrongyolódott kabát hevert. Néhány perc óta azzal fáradt, hogy tűjét befűzze, de ami sehogyse akart neki sikerülni. Előbb a sötétségre dühöngött, majd meg a cémára.

— Hát sohasem akarsz már belemenni, te haszontalan? — kiáltá mérgesen.

Akáki rögtön észrevette, hogy alkalmatlan időben jött. Kedvezőbb pillanatban szeretett volna Petrovits elé állni, amikor az újabb frissítővel kedveskedik magának, amikor — mint felesége szokta mondani — egy szolid hajtóka pálinkát vett be. Ilyenkor rendkívüli leereszkedéssel fogadta el a felek ajánlatát, meghajlott eiöttük, sőt még köszönt is. Sokszor azonban az asszony is beleártotta magát az alkudozásba és kiabált, hogy be van rugva és nagyon is alacsony áron vállalja el a munkát. De ilyenkor még némi csekélységet hozzatettek és a dolog rendben volt.

A címzetes tanácsos szerencsétlenségére Petrovits e pillanatban még nem érintette az üveget, és ilyen percekben kemény, vasfejű és képes volt, hogy a legborzasztóbb árakat kérje.

Akáki ezt a veszélyt előre látta és szívesen visszafordult volna; de már késő volt; a szabó szeme — egyetlen szeme, mert félszemű volt — már megpillantotta őt, és Akáki Akákjevits akaratlanul rebegte:

— Jó napot, Petrovits.

— Isten hozta, uram, — felelt a szabó és tekintetét a címzetes tanácsos kezére szegezte, hogy megnézzze mit tart benne.

— Azért iövök épen . . . csak . . . hogy . . . szeretném —

(Folytatjuk.)

S Z I N H Á Z.

Pry Pál. A szezon vége felé jár. A szereplők általános igyekezete és a közönség érdeklődése egyaránt lanya már ilyenkor. A drámai előadás, különösen ha már ennyire ósdi darabot vesznek elő, nem igen vonz közönséget, — ha mindjárt oly sok nemes ambícióval és művészi törekvéssel játszák is meg, mint azt *Krasznai* cselekedte. Ha némelyek ritka élvezettel gyönyörködtek is *Krasznai* kiváló alakításában, de a pótszezon nyomasztó hangulata ott űlt a többi egynehányon, akik szinte kényszeredve lézengtek az ürességtől ásitózó páholyok közt. — Ilyenkor zajos tánc operett

kell már és vendégszereplő primadonna, aki hiányos a d o m b o r í t. — Becsületes igyekezettel buzgólkodtak a többi szereplők is. Köztük *H. Nevák* Irén, *László* Irén és *Sik* Rezső, akit szeretnénk végre egy nagyobb és nekivaló szerepben megismerni és méltányolni.

Szojer Ilonka. A művésznő betartotta ígéretét és lejött ide közénk, hogy lelkünket édes hangjával még jobban elbűvölje és megrészesgítse. Vele együtt bevonult a vidámság, az élet is a mi kis fehér színházunknak már-már álomrahajló színpadára és nézőterére. Volt bőven taps, kihívás, lelkes tüntetés, virág, sőt még kis kutya is, melylyel egyik tisztelője vágyát teljesítve kedveskedett neki. Szerda és Csütörtök volt az a két nap, melynek estjén *A remete csengettyűje* és *Angot, a kofák leánya* c. darabokban adta újabb tanújelét művészetének. Édesen bájos volt, mint egy nimfa, kedvesen pajkos és csintalan, mint egy kis kobold. Nem a hatásvadászás olcsó eszközeivel hódít, játéka mindig diszkrét; alakításának művészi értéke mély és benső. — Az utóbbi darabban énekelte azt a híres sztakkatót, melyet a múltkor betét gyanánt énekelt s most is háromszor kellett megismételnie . . . Ismét hallottuk ajkáról a csalogányt: a méla éj s az epedő szerelem dalosát. — Csak az a kár, hogy ily hamar elhagyja ezt a neki szűk, bár nem ellen-szenves kis, cifra kalitkát. Mert ah! — általános az óhaj, hogy bárcsak állandó lakója lenne! . . .

Fedák Sári. Fellépett végre Budapestnek olyan lázasán várt primadonnája, — pénteken *A bibliás asszony*-ban — kit tisztelői „isteni Zsazsa“ és más egyéb jelzővel illetnek s akit lángoló, fővárosi ujságíró hívei a lapok reklámtrombitáján nagy művésznőnek kürtölték világgá. Pedig hát ő m i n d e n, csak nem művésznő. Igaz, hogy jól érti a mesterségét, sikeresen tud bánni mindama eszközökkel, melyek a külső hatást eredményezik, de belső tartalma éppen úgy nincs, mint annak a játékfajtnak, melynek szolgálatában áll. Hatása táncában és ama mozdulataiban áll, melyekkel pikáns és sikamlós kupléit előadja. Játéka és minden mozdulata annyira érzéki, szinte buja, hogy a finomabb érzésű ember megundorodva kérdi, hogy mivé fajult az a művészet, mely valaha csak az idealizmust, az eszményi szépet szolgálta. Ez a kisasszony, ki a szó szoros értelmében mindig pazarúl

domborít és lábvetéseivel színez, inkább való az orfeum lenge deszkáira, mint Thália szentelt hajlékába. S a nagy közönség — mely teljesen illik hozzá, egyedüli oka ez irány túlcsapott fejlődésének — valóságos gyönyörrel élvezi őt és tüntet mellette. — De nem akarunk próféta lenni s a világot megjavítani, erkölcsösebbé tenni, hanem függetlenek vagyunk minden érdektől s bárki bármit mondjon is, mi kimondjuk véleményünket: a m e z t e l e n igazságot, mely e tekintetben méltóan vetekedik vele.

(H. L.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kreith Béla gróf nagy szolgálatot tesz a magyarságnak, hogy dicső szabadságharcunk ereklyéit összegyűjtve, elhozza, megmutatja az új nemzedéknek, hogy felébreszse benne a netalán szunnyadó nemzeti érzést, hogy megmutassa, hogy nem mese, nem legenda az a csodás történet, hogy a maroknyi nemzet sikra szállott a maga jogaért, a maga igazáért, a szent szabadságért. Elhozta Kossuth apánk ereklyéjét, aki lángszavával ezredeket teremtett, és megszerezte népének a legnagyobb kincset: a szabadságot. Mely megilletődéssel állunk meg martírjaink ereklyéi, arképei előtt . . . Itt egy papot gyilkolnak le a pribékek . . . ott kilenc tábornok szenved a leggyalázatosabb halált . . . amott az ország első emberét, a legnemesebb szívet viszik utolsó útjára . . . A bűnük az, hogy szerették a hazát . . . Ha van egy órátok elmerengni a múltnak dicsőségén, gyászán, nézzétek meg az Ereky-muzeumot. (A. S.)

Fityfiritty—Kutykurutty eimen heti-élelap fog megindulni városunkban. Az új lapot a színház-társaság tulajdonosa adja ki.

KÜLÖNFÉLE.

Májusi hangok. ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Ó mit adjak, mivel köszöntselek ma Téged! Ma pompás virágzó május elsején.

Mit adhatok, mivel köszönhetlek Téged, én a szavak kopott, szürke embere?

Szavakkal . . . Legyenek tieid a szavak. Az én szavaim, mik az én ajkamról szállnak, mik az én lelkem, szívem szerint beszélnek. Rólad beszélnek, Neked beszélnek.

. . . Lebegjen halkan álmaid fölött szavaim zenéje e bűvös május éjszakán. Töltse be zibongva lelked, az édest . . .

Ó, mert az én szívem szerelmének hangja ez. Irántad való szerelmének.

Ó, hallgasd meg e hangokat. Remegjen a lelked, az édes, hallatára. Mert Rólad, Neked szí-

nak e hangok ; hisz az én szívem hangjai.
Hangok, szavak az én kincseim. Virágok is azok
miket im Néked szentelek. —
Mit adjak mást, mivel köszönthetek Téged más-
sal, én. a szavak kapott, szürke embere ?
Ó. mit adhatok mást, mivel köszönthetek ma
mással Téged ! Ma, pompás virágzó május
elsején . . . (Na).

Előfizetési felhívás.

Az „Előre“ első negyedéve letelt és
közszömbén állunk a másodiknak. Meg-
nyugvással tekinthetünk a múltra, mert
minden tőlünk telhetőt elkövettünk, hogy
olvasóink tetszését meg nyerjük — és
reményvel a jövőre, hogy minden
tekintetben megerősödve olvasóink meg-
elégedését még nagyobb mértékben ki-
vívjuk s azt meg is tartjuk. Lapunk
tartalma jelenleg már elég színes, válto-
zatos és gazdag, de mi azt még nagyobb
terjedelművé tehetnők, ha olvasóink
meleg jóakarataikat bebizonyítanák azzal
is, hogy lapunkat ismerőseik körében
terjesztenék.

Előfizetni évnegyed közben is lehet
és az előfizetők arra a negyedre szóló
előző példányokat is megkapják. — Uj-
ból kérjük mindazon előfizetőinket, kik-
nek előfizetésük lejárt, hogy azt minél
előbb megújítani sziveskedjenek, hogy
a példányok szétküldésénél fennakadások
ne történjenek.

A szerkesztőség.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Kérjük mindazon t. olva-
sóinkat, kik előfizetésüket
megújítani szándékoznak,
hogy ebbeli óhajukat e gy
h é t e n b e l ő l levelező
lapon velünk tudatni szíves-
kedjenek, mert ellenkező
esetben úgy önmagoknak,
mint kiadóhivatalunknak
csak kellemetlenséget sze-
reznek. — **V. A.** Helyben.
Verse nem üti meg a mér-
téket. Nincs benne semmi
egység. Össze van hordva
a tavaszi virágzás és a vér-
tanúk gyászos golgothája,
a bánatos tilinkó hangja és
a népszabadság eszméje. —
Elbeszélésében ez áll : »Ez
a történet már olyan el-

csépett . . . » Minek írja
meg, hogyha ezt ön is tudja
— Humoreszke nincs a
humoros eszme híján, csak
a kidolgozása hagy kívánni
valót. — **Egy előfizető.**
Helyben. Az ö n g y ö n-
g é d kezével írott sorait,
ha még oly sok volna is,
akkor sem lehetne e r ő s-
n e k találni. Üdvözet. —
Anikó. Sámson. Dolgozatait
örömmel és köszönettel vet-
tük, de már erről a hétről
elkésett. Jövő számban jön
biztosan. — **Rets.** Helyben.
Verse legközelebb napvilá-
got, illetőleg nyomda-fes-
tétet lát. — **Többeknek** a
jövő számban.

„Előre“

AZ „ELŐRE“ MEGJELNIK
MINDEN VASAKNAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Nagyvárad, Kőrös-utca 3.

Levelek és előfizetések
— ide címzendők. —

Előfizetési ára:

Egy évre 8 Kor.

Fél évre 4 „

Negyed évre 2 „

Egy szám 20 fill.

A moszkvai
Popoff K. és C. Testvérek cég
világhírű csomagolt theái

csak is ezen véd-

jegygyel jönnek for-

galomba.

☛ **Kaphatók minden előkelő üzletben.**

Dig Pál kárpitos és díszítő
15 év óta fenn ül.
Budapest VI. Rózsa-utca 77. sz.

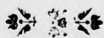
T. c.

Ajánlom legújabb **féregmentes takarékosági**
fej párnás ruganyos ágymatracokat,

melyre nem kell más, mint a lepedő és mégis
jobb és kellemesebb fekvésű, mint bármiféle
gyártmány. Kivánatra üzletemben megtekint-
hetők s az ágyak mérete után megrendelhetők.

Készíték azonfelül minden új és javítási
kárpitos munkákat helyben és vidékre. Gyors
és pontos kiszolgálás biztosítottik.

Intézetek és szállodások kitűnő árkedvez-
ményben részesülnek.

Évi lakással bíró hitelképes egyéneknek
kedvező fizetési feltételeket nyújtok.

Szabadalmi szám :
16794

BECK KÁROLY

Szab. ablakszellőztetőkészülék-készítő és lakatos
Budapesten, VIII. kerület, József-utca 14-ik szám.

AZ egészség a fő,
melyet csakis kellő
szellőztetés által érhe-
tünk el.

A Beck Károly-féle
ujjonnan feltalált és
szabadalmazott ablak-
szellőztetőkészülék
magyar gyártmány,
mely most már felül-
múlja az összes kül-
földi és mostanáig alkai-
mazott szellőzőket úgy
célszerűségével, jóságá-
val. mint olcsóságá-
val. **Minden ablakra
alkalmazhatók.** Egész-
ségügyi szempontból 45
0/0 nyílás által légvo-
nat kizárva.

**Több mint 300 drb
már használatban
van.**

*Mérték vétele végett
szíveskedjék hozzám
fordulni.*

Ablakszellőztető készü-
lékeim használatban
vannak s kitűnőeknek
bizonyítottak a követ-
kező nevezetesebb he-
lyeken :

**Nemzeti Kaszinó, Bu-
dapest, Kossuth Lajos-
utca. - Kereskedelmi
Minisztérium. Budán
- Ref. főgymnasium.
Deák-tér. — M. kir.
Ludovika. — Kispesti
állami elemi iskolában
s több kórházak- és
iskolákban, a főváros-
ban és vidéken.**

Számtalan elismerő
levél van kezéimber,
mely a t. közönség
megelégedését nyilván-
ítja.

**Ablakszellőzők
7 kor. 60 fillértől
feljebb.**

Költségvetések ingyen
és bértmentve.

Mindennemü

**épület és műlakatos munkát
készíték a legjobb kivitelben.**

**Megrendelések úgy Budapesten, mint vi-
dékre, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.**

Nyom. Neuman V. könyvnyomdájában.